

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **112119** (13) **U**
(51) МПК (2016.01)
G01N 33/00

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2016 03752	(72) Винахідник(и): Зінченко Юрій Анатолійович (UA), Пісмарьов Костянтин Євгенович (UA), Курпе Олександр Геннадійович (UA), Пахниць Тетяна Анатоліївна (UA)
(22) Дата подання заявки: 08.04.2016	
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 12.12.2016	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 12.12.2016, Бюл.№ 23	(73) Власник(и): ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МАРІУПОЛЬСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ ІМ. ІЛЛІЧА", вул. Левченка, 1, м. Маріуполь, Донецька обл., 87504 (UA)

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ ЗАШЛАКОВАНOSTІ МЕТАЛУРГІЙНОГО СКРАПУ

(57) Реферат:

Спосіб визначення зашлакованості металургійного скрапу включає визначення об'єму проби за об'ємом витісненої води з мірної посудини. При розрахунку застосовуються уточнені значення питомої ваги металеві і шлакової складових металургійного скрапу, а зашлакованість металургійного скрапу визначається по формулі:

$$\text{Ш} = 100 - \frac{d_m \times (m - d_{шл} \times V_v) \times 100}{m \times (d_m - d_{шл})},$$

де Ш - зашлакованість скрапу, (% вміст шлакової складової),

d_m - питома вага металеві складової скрапу

(стального - 7,8 т/м³; чавунного - 7,65 т/м³),

$d_{шл}$ - питома вага шлакової складової скрапу

(стального - 2,86 т/м³; чавунного - 2,55 т/м³),

V_v - об'єм витісненої води, м³,

m - маса об'єднаної проби зашлакованого скрапу, т.

UA 112119 U

Корисна модель належить до галузі чорної металургії, може використовуватися для визначення зашлакованості в металургійному скрапі, що утворюється під час випуску з плавильних агрегатів, транспортування і розливання чавуну і сталі, що використовують як вторинну сировину.

Відомий спосіб визначення зашлакованості металургійного скрапу по ДСТУ 4121-2002 "Метали чорні вторинні". Цей стандарт не враховує вид металургійного скрапу (чавунний, сталеплавильний) і відповідно його питому вагу.

Найбільш близьким способом визначення зашлакованості металургійного скрапу до пропонованого по технічній суті є спосіб визначення фактичним зашлакованості скрапу, що включає визначення об'єму проби за об'ємом витісненої води з мірної посудини. Потім, виходячи з маси проби, об'єму проби, рівного об'єму витісненої води, заданої питомої ваги металевої шлакової складових визначають зашлакованість скрапу (див. Технический отчет о работе "Определение фактической зашлакованности скрапа, извлекаемого из доменных и сталеплавильных шлаков" Центральной заводской лаборатории. - г. Жданов, 1984 г. - С.11).

Недоліком цього способу є те, що при розрахунку зашлакованості не враховується вид металургійного скрапу, а відповідно і питома вага металевої і шлакової складових.

У основу корисної моделі поставлена задача підвищення точності визначення міри зашлакованості металовмісних матеріалів.

Поставлена задача вирішується тим, що спосіб визначення зашлакованості металургійного скрапу включає визначення об'єму проби за об'ємом витісненої води з мірної посудини, згідно з корисною моделлю, при розрахунку застосовуються уточнені значення питомої ваги металевої і шлакової складових металургійного скрапу, а зашлакованість металургійного скрапу визначається по формулі:

$$\text{Ш} = 100 - \frac{d_m \times (m - d_{шл} \times V_B \times 100}{m \times (d_m - d_{шл})},$$

де Ш - зашлакованість скрапу, (% вміст шлакової складової);

d_m - питома вага металевої складової скрапу

(сталого - 7,8 т/м³; чавунного - 7,65 т/м³);

$d_{шл}$ - питома вага шлакової складової скрапу

(сталого - 2,86 т/м³; чавунного - 2,55 т/м³);

V_B - об'єм витісненої води, м³;

m - маса об'єднаної проби зашлакованого скрапу, т.

Нова сукупність обмежувальних і відмітних ознак заявлюваного способу визначення зашлакованості шлакового скрапу є причиною, а первинний технічний результат (вдосконалення методики визначення зашлакованості металургійного скрапу) - наслідком.

У свою чергу, цей первинний технічний результат є причиною, а вторинний технічний результат (підвищення точності визначення міри зашлакованості металовмісних матеріалів) - наслідком.

Спосіб визначення зашлакованості металургійного скрапу здійснюється таким чином.

Відбір проб металургійного скрапу роблять на виробничих площах копрового цеху безпосередньо з транспортного засобу (вагон) або з раніше сформованого штабелю в ЦПШ або копровому цеху.

Потім роблять зважування відібраної проби (m , т).

Після зважування усю пробу занурюють в металеву ємність, заздалегідь наповнену водою до контрольної відмітки, не допускаючи втрати води в результаті різкого опускання проби.

Після занурення скрапу в металеву ємність роблять розрахунок об'єму води по зміні її рівня наливання в ємності:

$$V_B = S \times (h_1 - h_2),$$

де V_B - об'єм витісненої води, м³;

S - площа поверхні води в ємності, м²;

h_1 - рівень води до занурення скрапу, м;

h_2 - рівень води після занурення скрапу, м.

Рівень води визначається від верхнього краю ємності.

Виходячи з маси проби, об'єму проби, рівного об'єму витісненої води, заданої питомої ваги металевої складової і питомої ваги шлакової складової визначають зашлакованість скрапу по формулі:

$$Ш = 100 - \frac{d_m \times (m - d_{шл} \times V_B \times 100)}{m \times (d_m - d_{шл})},$$

де Ш - зашлакованість скрапу, (% вміст шлакової складової);

d_m - питома вага металевої складової скрапу (стального - 7,8 т/м³; чавунного - 7,65 т/м³);

$d_{шл}$ - питома вага шлакової складової скрапу (стального - 2,86 т/м³; чавунного - 2,55 т/м³);

10 V_B - об'єм витісненої води, м³,

m - маса об'єднаної проби зашлакованого скрапу, т.

Приклад 1.

Відбір проби металургійного сталевго скрапу виконаний зі сформованого штабелю в ЦПШ.

Потім виконано зважування проби металургійного сталевго скрапу (m , т).

15 Після провішування усю пробу завантажили в металеву ємність, заздалегідь наповнену водою до контрольної відмітки. Втрат води при опусканні проби не допустили.

Після занурення скрапу в металеву ємність зробили розрахунок об'єму води по зміні її рівня наливання в ємності:

$$20 \quad V_B = S \times (h_1 - h_2),$$

де V_B - об'єм витісненої води, м³;

S - площа поверхні води в ємності, м²;

h_1 - рівень води до занурення скрапу, м;

25 h_2 - рівень води після занурення скрапу, м.

$$0,2458 = 6,25 \times (0,5 - 0,4602).$$

Рівень води визначається від верхнього краю ємності.

30 Маса навішування (m) - 1,340 т, об'єм витісненої води (V_B) - 0,2458 м³.

$$Ш = 100 - (7,8 \times (1,340 - 2,86 \times 0,2458) \times 100) / (1,340 \times (7,8 - 2,86)) = 24,94\%.$$

Приклад 2.

35 Відбір проби металургійного чавунного скрапу виконаний зі сформованого штабелю в ЦПШ.

Потім виконано зважування проби металургійного чавунного скрапу (m , т).

Після провішування усю пробу завантажили в металеву ємність, заздалегідь наповнену водою до контрольної відмітки. Втрат води при опусканні проби не допустили.

40 Після занурення скрапу в металеву ємність зробили розрахунок об'єму води по зміні її рівня наливання в ємності:

$$V_B = S \times (h_1 - h_2),$$

де V_B - об'єм витісненої води, м³;

45 S - площа поверхні води в ємності, м²;

h_1 - рівень води до занурення скрапу, м;

h_2 - рівень води після занурення скрапу, м.

$$0,2458 = 6,25 \times (0,5 - 0,4602).$$

50

Рівень води визначається від верхнього краю ємності.

Маса навішування (m) - 1,340 т, об'єм витісненої води (V_B) - 0,2458 м³.

$$Ш = 100 - (7,65 \times (1,340 - 2,55 \times 0,2458) \times 100) / (1,340 \times (7,65 - 2,55)) = 20,16\%.$$

55

Пропонований спосіб є загальнодоступним та не вимагає дорогого лабораторного устаткування. Визначення міри зашлакованості уточнює взаєморозрахунок між постачальником і споживачем скрапу.

5

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб визначення зашлакованості металургійного скрапу, що включає визначення об'єму проби за об'ємом витісненої води з мірної посудини, який **відрізняється** тим, що при розрахунку застосовуються уточнені значення питомої ваги металевої і шлакової складових металургійного скрапу, а зашлакованість металургійного скрапу визначається по формулі:

10

$$\text{Ш} = 100 - \frac{d_m \times (m - d_{шл} \times V_v) \times 100}{m \times (d_m - d_{шл})},$$

де Ш - зашлакованість скрапу, (% вміст шлакової складової),

d_m - питома вага металевої складової скрапу

(стального - 7,8 т/м³; чавунного - 7,65 т/м³),

15

$d_{шл}$ - питома вага шлакової складової скрапу

(стального - 2,86 т/м³; чавунного - 2,55 т/м³),

V_v - об'єм витісненої води, м³,

m - маса об'єднаної проби зашлакованого скрапу, т.

20

Комп'ютерна верстка Т. Вахричева

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601